

8. 1983 95. ÅRG.

Løssalg kr. 10

STAV OLAV

Polen etter Paven

Tysk aksjon: «Velg livet»

Veien til indre visdom

Ferietur i Yorkshire

Den historiske Jesus

Blikk på tiden

Innhold

2	Velg livet	<i>Unni Klepper Joynt</i>
6	Tysk biskop om spørsmål i tiden	
8	Veien til indre visdom	<i>Gunnel Vallquist</i>
12	På ferietur i Yorkshire	<i>Hilde E. Rud</i>
15	Jesus fra Nasaret	
	- hva vet vi om ham?	<i>Aage Hauken</i>
18	Pater Huijbregts in memoriam	<i>Gerhard Goebel</i>
20	Abraham, Isak og apologien	<i>Svein Åtland</i>
	Blikk på tiden: omslagets fjerde side	

Medarbeidere:

Ansvarlig redaktør: Else-Britt Nilsen

Medredaktør: Unni Klepper Joynt

Layout: Hermann Bongard

Liv Greni

Aage Hauken o.p.

Kjell Arild Pollestad o.p.

Gunnel Vallquist

Neste nummer utgis 19. september.

Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Abonnement kr. 120,- pr. år.

Utenfor Skandinavia kr. 140,-.

*Annonser 16 dager før
utgivelsesdagen.*

Bankgiro 6022.20.13073

Postgiro 2 04 64 80.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersveien 14, Oslo 1

Tlf. 20 72 48

OLAV

Polen etter Paven

Hverdagen har vendt tilbake til Polen etter Pave Johannes Paul IIs besøk i juni. Det var åtte dager fylt av jublende menneskemengder, vaiende faner og klingende spill.

Aftenpostens korrespondent Stein Savik skildret det slik: «I åtte dager fylte Vatikanets overhode sine landsmenns liv, og bare de som fulgte hans triumfferd gjennom fedrelandet kan forestille seg de følelser han vakte. I en mørketid fremsto Karol Wojtyla som en lysende skikkelse, en slags polsk Messias som bragte folke-massene trøst og nytt håp.»

Hverdagen kom med den 22. juli da den nitten måneder lange unntakstilstanden under militærregjeringen til stats- og forsvarsminister Jaruzelski ble opphevet. For samtidig vedtok det polske parlament visse så-

kalte reguleringer som skal gjelde til utgangen av 1985. Det gjelder ytterligere innskrenkninger i møte-, forsamlings- og trykkefriheten. Den polske regjering går også inn for opptil tre års fengselsstraff for de som tar del i ikke offentlig godkjente fagorganisasjoner eller forbund. Det skal også gjelde slike fagforbund som allerede er blitt oppløst av myndighetene. Her går retningsviseren tydelig mot Solidaritet.

Det positive som opphøret av unntakstilstanden fører med seg, er løslatelsen av en del politiske fanger og internerte. Her hadde Kirken for langt total frigivelse, men så langt var ikke general Jaruzelski villig til å gå. Blant de som ikke løslates er syv av topplederne i Solidaritet.

Det er ikke meget som tyder på at det gamle Solidaritet under sin leder Lech Walesa vil få sjanse til å spille noen betydelig aktiv rolle i den nærmeste fremtid. Det ser ut til at den polske kirke under ledelse av erkebiskop kardinal Jozef Glemp velger en moderat og mindre aktiv kurs i forhold til de politiske myndigheter. På den annen side er det for tidlig å si at den polske kirke helt og holdent har vendt Solidaritet og Walesa ryggen.

Den meget velorienterte korrespondent Dag Halvorsen skriver i en kommentar i Arbeiderbladet: «Det har oppstått et vakuum som heller ikke kirkeleder Glemp og hans kanskje taktisk kloke, men lite fengende brødre i Herren kan fylle. Forskjellen

mellom den pavelige fest og den katolske hverdag under kirkeleder Glemp er påfallende.»

Den pavelige fest åpnet med tydelig og kraftig tale. Men tonen ble etterhvert forsiktigere. Ferden endte med et overraskende og langt møte med den polske politiske leder general Jaruzelski på slottet Wawel ved Krakow, og et strengt hemmelig møte med Lech Walesa et sted i Tatrafjellene. Ingenting har hittil kommet ut om disse møtene.

Bare fremtiden vil kunne vise hva Pavens besøk i Polen kan bety politisk. Johannes Paul II makte ikke til våpen, men til tro under sin pilegrimsferd. Han bad for og om håp og utholdenhet. Johannes Paul II har ingen divisjoner, men ingen vil betvile hans innvirkning på det polske katolske folk i en ulvetid. Vatikanet arbeider på lang sikt.

Det fortelles at for noen år siden ringte direktøren for det internasjonale kontoret i RAI (Italia kringkasting) til Vatikanets sekretariat. Den daværende pave skulle holde en viktig tale som skulle gå i TV og radio til en rekke land. Direktøren ønsket å få manuskriptet til oversettelse og fortalte Vatikanet at sendingen var planlagt for neste dag. Fra Vatikanet ble det svart: «Herr direktør Boni. De opplyser at De planlegger for i morgen; — vi planlegger for evigheten.»

Måtte det ikke gå så lenge for arme Polen!

Velg livet

I dag tar jeg himmel og jord til vitne på at jeg har lagt for dere liv og død, velsignelse og forbannelse. Velg da livet, så du og din ætt kan få leve.
5.Mos.30,19.

Vest-tyske katolikker satser på medmenneskelighet

Fra disse Mose ord til Israels folk i ørkenen har den tyske bispekonferanse i samarbeid med sentralkomiteén for de tyske katolikker hentet «mottoet» til sin store aksjon «Velg livet». Aksjonen, som ble innledet i fjor sommer med et forberedende symposium for representanter fra alle de vest-tyske bispedømmer, skal vare ut 1984 — det dreier seg altså om et omfattende initiativ, omfattende både hva tid og krefter angår. Og hensikten med aksjonen er — i følge innbydelsen til symposiet - «å gi den enkelte mot til å si ja til livet, til sitt eget liv og til andres og vise at Kirken står på livets side - mot pessimisme og egoisme.»

Det er ikke lite det, å stå frem for livsmot og optimisme i en verden som i stigende grad preges av angst og fortvilelse, lede og håpløshet. Angst for det daglige brød og utkomme, for sykdom og død, for tiltagende vold og kriminalitet, for trusselen om krig og total utslettelse. Angst som tynner håp og glede, og som kan føre både til isolasjon og egoisme, til apati og aggressivitet. Og det vi har trodd var beskyttelsesmekanismer mot nød og elendighet, viser seg i stigende grad også å være ødeleggende

og angstfrembringende krefter. Den teknologiske utvikling, som skulle sikre økende velstand og bedre kår for stadig flere, er langt på vei blitt et meget problematisk anliggende. De utilsiktede bivirkninger ved «fremskrittet» er blitt en trussel mot den enkelte og mot menneskeheten som helhet: forurensning, rovdrift på ressurser, overbefolkning og overteknifisering og derved umenneskeligjøring av tilværelsen - for å nevne noe.

Og maktbalansen er blitt til umåtelige våpenlagre og til ødeleggelsesmetoder av demoniske dimensjoner. Mot alt dette velger altså ansvarlige tyske katolikker å stille budskapet om at alt ikke er håpløshet, at vi som enkeltmennesker - og som menneskehet - fremdeles har en valgmulighet og et håp. Å velge livet vil blant annet si å gi menneskeligheten nye og bedre vilkår i verden, å skape «grobunn for en ny bevissthet om livets verdier og det enkelte menneskes verd» som det heter i et av aksjonens innledende dokumenter.

Den enkeltes liv og menneskeverd synes ikke å stå særlig høyt i kurs i verden i dag. Dos-tojevskij stiller et sted en diagnose som vel også kan si noe

Budskap til etterkrigs- generasjonen

- Er det mulig at jeg nå står her 40 år senere og bruker ord for å beskrive det vi opplevde for 40 år siden? sa forfatteren Elie

Wiesel i sin avslutningstale under «den internasjonale høring om antisemittisme idag».

Elie Wiesel's ord maner til ettertanke. Han formidler et budskap. Men det er hos den neste generasjon dette budskapet må oppfattes. Budskapet er enkelt: dersom man går løs på jødene, ender det med samfun-

nets, endog sivilisasjonens oppløsning. Blir denne tanken oppfattet av etterkrigs-generasjonen?

I den sammenheng var det særdeles oppmuntrende å høre til to av høringens deltagere: Pär Ahlmark og Bernhard Henri Levy, begge yngre mennesker. Overraskende nok var det disse som kom med de sterkeste advarsler mot anti-semittisme idag.

MIDTØSTEN I FOKUS

3



om dagens situasjon, han sier nemlig at det menneske som så lett mister aktelsen for sin neste, i første rekke egentlig mangler aktelse for seg selv.

«Hvor herlig er ikke mennesket når det er menneske», sier den greske dikter Menander på 300-tallet før Kristi fødsel, og vi hører både sukket og hensrykkelsen i hans stemme! Skal mennesket overleve i dag, trenges det en besinnelse på menneskelighet, på menneskeverd og på livsverdier. «Velg livet» er en oppfordring til ansvarlig og medmenneskelig livsførsel, til ansvarlig omgang med de ressurser vi har til rådighet - og mennesket er vel den viktigste ressurs vi har.

Ja til livet

«Et helhjertet og ubetinget ja til livet kan bare begrunnes ut fra livets mening», fremholdt teologen og antropologen Jørg Splett i symposiets innledende foredrag. «Det glade budskap om en personlig Gud og Skaper, om et håp ut over her og nu, gir den egentlige mening til - og begrunnelse for - ord som livsmot, livsbejaelse og menneskeverd.»

Det innledende symposiet hadde samlet foredragsholdere fra et vidt spekter av fag-

Kirken vil skaffe nye arbeidsplasser

(NØP/KIPA) Det romersk-katolske erkebispedømmet Toronto har stilt over 25 millioner kroner til rådighet for et program som tar sikte på å opprette nye arbeidsplasser.

4

områder - fra teologi og filosofi til medisin, pedagogikk og sosiologi, kristne fagfolk med solide kunnskaper. Hensikten var at vitenskapelig erkjennelse, aktuelle problemstillinger og erfaringer skulle utnytted med henblikk på konkrete oppgaver i menneskehetens og livets tjeneste.

I diskusjonene som fulgte de enkelte foredrag, tok det katolske «fotfolket» opp sentrale og påtrengende spørsmål som krever oppmerksomhet og svar ikke minst fra katolsk hold: selvmord og dødshjelp, familieplanlegging og abort, boligplanlegging og sosialpolitikk, atomvåpen og fredsarbeid, verdenshandel og nord-syd dialog, materialisme og sekularisering. For mange stod spørsmålet om utenomkirkelig engasjement i grupperinger og aksjonsgrupper «av god vilje» sentralt. Man krevet organisasjonsfrihet for det godes sak. Det lot til å være sterk enighet om at aksjonen «Velg livet» må være både innadvendt og utadvendt, altså at den i like høy grad er en oppfordring til de troende (og det er jo et vidt begrep!) om å besinne seg på sin tro, sin livsførsel og sitt samfunnsengasjement som den er en utstrakt

Den kanadiske regjering støtter prosjektet med innpå 40 millioner kroner. 700 personer som for tiden lever på arbeidsledighetstrygd skal på dette vis skaffes arbeid. Arbeidet vil gå ut på oppussing av kirker, utbedring av flyktningeboliger og studenthjem, og å lage et leirsted for bispedømmet.

hånd til dem som leter etter håp og tro.

Målbare virkninger av et slikt symposium er det selvsagt vanskelig å vise til, og det markerer jo tross alt bare begynnelsen på et høyst nødvendig og løfterikt initiativ som skal strekke seg over vel 2 år. Det er ikke lett å følge ringvirkninger ut i de ytterste sirkler, og den evangeliske surdeig virker i det stille - og på lang sikt. Og det må vel tolkes som et håndslag mellom brødre og et ønske om gjensidig støtte i en livsviktig sak, når den tyske evangeliske bispekonferanse velger det samme opprop til livsmot som tematisk tyngdepunkt for årets evangeliske «Kirchentag» i Hannover. Et håndslag som varmer og forener i året for det store Luther-jubileum.

Abortdebatten - en utfordring

Utenforstående og kritikere som regnet med at «Velg livet» bare skulle bli en ny variant av anti-abortkampanje, må tenke om igjen. Det betyr selvsagt ikke at debatten omkring liberaliseringen av abortlovene i Tyskland og andre vestlige land ikke er en vektig medvirkende årsak til at aksjonen i det hele er satt i verk. I denne debatt har jo Kirken sterkt

Evangeliske kirkedager i Hannover avsluttet

(KNA) Over 130.000 mennesker deltok i kirkedagene - som ble avholdt i Nedre Sachsen i midten av juni. Presidenten for sentral-komiteen for tyske katolikker, Hans Maier, uttalte ved avslutningen at møtene under kirkedagene var et tegn på det «gode naboforhold» mellom den katolske og den evangeliske kirke.

hevdet det ufødte livs ubetingede rett til livet, og da er det bare rett og rimelig at Kirken også i praksis viser at det liv den så sterkt plaiderer for, er verd å leve - både i et jordisk og et himmelsk perspektiv.

Abortdebatten har på mange måter virket som en katalysator for tendenser og muligheter i dagens menneskelige klima - og fått frem en del av dets umenneskelighet.

Tysk abortdebatt har ikke vært mindre opphetet enn vår hjemlige. Selv om den tyske abortlov av 1974 ikke etter ordlyden gir adgang til selvbestemt abort, har den i praksis vist seg langt på vei å gjøre nettopp det, og det til tross for at en forfatningsrettslig kjennelse av 1975 setter barnets rett til liv over kvinnens selvbestemmelsesrett. Loven opererer nemlig med begrepet «Notlage» - nødssituasjon, og det har vist seg å være et både tøylig og føyelig begrep! I stigende grad godtas nemlig sosiale nødsindikatorer til tross for at loven hovedsakelig omfatter indikatorer av medisinsk, etisk og kriminologisk art. Og til kategorien «tvingende sosiale nødssituasjoner» regnes stadig oftere personlige konflikter - f.eks. mellom ektefeller/partnere - og interessekonflik-

Erik Egeland om kjernefamilien

Både i fortid og fremtid er kjernefamiliens røtter løst. Mellomgenerasjonen, den aldrende, sitter igjen i tomme hjem, takknemlig kanskje over personlig fred og frihet og uavhengighet til begge sider, men skyldbetyngt over fordums svak foreldreinnsats, og med en fornemmelse av økende goldhet i hele situasjonen.



ter - f.eks. karrièrehensyn og «levestandard».

Det hører med til helhetsbildet at loven forutsetter obligatorisk rådgivning for abortsøkende, men rådgivning kan være så mangt og tolkes så ymse!

Pavens arbeid inspirerer

Det er nærliggende å anta at også pave Johannes Paul II er en av inspirasjonskildene til de tyske katolikkers aksjon. Kirkens omsorg og ansvar for menneskene her og nu går som en rød tråd gjennom hans liv og virke. Allerede i sitt første rundskriv, *Redemptor Hominis*, som utkom kort ef-

Den er overkjørt av idéer, paroler og verdilurderinger, forkynt av massemediens anonyme autoriteter, og tiltrådt av dem selv i mangel av sterkere synspunkter på menneskelivets mål og mening. Den styrløst raske utvikling på alle områder i samfunnet har også bidratt til å bryte opp perspektivene.

Siste nytt fra USA er at ungdommen er begynt å tro på ekteskapets velsignelser. Men

det er mye å rydde opp i ruinhaugen, før det der kan tenkes å fungere med de gamles (stundom tenneskjærende) troskap i gode og onde dager inntil livets ende.

Og kanskje krever tiden noe annet og mere enn bare en re-etablering av kjernefamilien - et roffeste i den enkelte som nærer menneskelig nærhet og omsorg, også utover blodets bånd.

AFTENPOSTEN

ter hans tiltredelse som pave, skriver han: «Mennesket er den hovedvei Kirken må ta når den skal utføre sin misjon», og det landskap denne hovedvei fører gjennom, er jo nettopp livet.

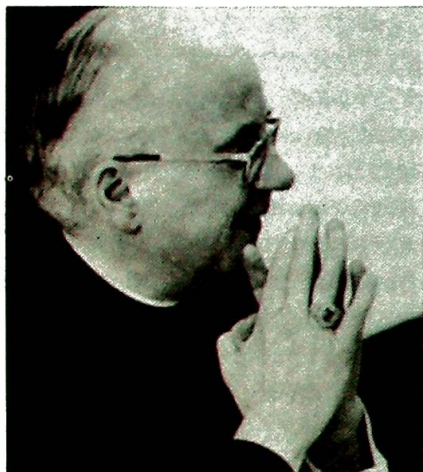
I rundskrivet «Om arbeidets verdighet» fra 1981 minner han om at menneskets møye og arbeid skal tjene mennesket, en høyst betimelig påminnelse i datateknologiens, massemediens og våpenvanviddets tidsalder. «Alt menneskene gjør for å oppnå mer rettferdighet, mer brorskap og en mer menneskelig samfunnsordning, er mer verd enn de tekniske fremskritt,» Mennesket er Guds medarbeider, og livet er den tid og det rom det enkelte menneske har til dette arbeid. *Det* gjør livet til et hellig og helliggjørende anliggende, og i det perspektiv blir et helhjertet ja til livet en absolutt fordring og utfordring til hvert enkelt menneske. «Det kristne budskap advarer ikke mot å bygge verden opp, fører det ikke til å forsømme det medmenneskelige behov, men tvertom forplikter det til å handle desto mer med disse mål for øye» skriver Paven. Dette er klare ord om de kristnes ansvar og livsoppgave, og også om livsmot og livsglede.

Kirken - profet for vår tid

I vanlig sprogbruk benyttes ordet profet om en som forutsier noe, en som peker på at sånn og slik vil det gå. Men de egentlige profeter, Det gamle testamentes profeter, var ikke først og fremst folk som kom med forutsigelser om fremtiden, snarere tvert imot, fristes man til å si. Profetene var Guds utvalgte som stod frem og manet Israels folk til besinnelse og eftertanke, til å velge Herrens vei når det hadde fjernet seg fra Herrens ord og veier og var presset av sine fiender. Og det lille jødefolket fristet ofte en meget utsatt tilværelse.

I dag synes hele menneskeheten i særlig grad å være i en utsatt posisjon. Det menneskelige og medmenneskelige trues av så mange fiender. Derfor er det høyst meningsfylt når tyske katolikker i dag velger et gammelt profetord som motto for en fremtidsrettet redningsaksjon i livets tjeneste, et profetord som i sin tid ble rettet til Guds utvalgte folk på villsom vandring i ørkenen.

Unni Klepper Joynt



Helmut Hermann Wittler er katolsk biskop i Osnabrück. I midten av 60-årene stiftet han Ansgar-Werk (Osnabrück) som på utallige måter har støttet Nordens katolske kirke.

Omvendelse til livet

(KNA) Biskop Helmut Hermann Wittler var en av de fire katolske biskoper som deltok ved den 20. evangeliske kirkedag i Hannover i juni. Om kirkedagens motto - «Omvendelse til livet» - uttalte biskop Wittler at det bør bety «omvendelse til Gud». Altfor mange mennesker setter likhetstegn mellom «bestemmelse og selvbestemmelse». Albert Einsteins ord om at det ikke er atombomben som er vår tids problem, men menneskenes hjerte, har fremdeles gyldighet, sa biskopen.

Det lutherske verdensforbund støtter kirkeråd i Sør-Afrika Genève (NØP/LWI) Generalsekretæren i Det lutherske verdensforbund dr. Carl H. mau har nylig sendt en støtteerklæring til sin kollega Desmond Tutu i Det sør-afrikanske kirkeråd i forbindelse med den motstand kirkerådet har møtt fra myndighetenes side. I sin uttalelse sier Mau at under vanlige omstendigheter kan kristne ha ulike oppfat-

ninger om politikk. Men det sosiale og politiske system kan bli så undertrykkende at man bør gå sammen for å arbeide for forandringer.

Ifølge en uttalelse fra verdensforbundet omtales Sør-Afrika som et slikt negativt sosialt system hvor «kirkene bør vise enhet og motsette seg apartheid. Det sør-afrikanske kirkeråd har arbeidet for dette og har måttet lide for det, heter det i uttalelsen.

Underveis mot enheten?

Om ulike trossamfunn

De ulike kirkesamfunn er ikke bare en barriere og et hinder for kristen enhet, - de er også en kilde til gjensidig berikelse, - ifølge biskop Wittler.

Om skriftemål og om sakral musikk

Ved et katolsk ungdomsmøte i Schleswig-Holstein understreket biskop Wittler betydningen av skriftemålet og botens sakrament som en vei til forsoning med Gud: «Å skrifte betyr å vende om og løsrive seg fra avhengighet av andres meninger - og gå inn i friheten.»

«Den sakrale sang og musikk bidrar til forkynnelsen av Guds ord, fremmer fellesskapet i menigheten og er med på å føre kirkefolket nærmere Kristus», uttalte biskop Wittler i en hilsen til et hundreårsjubileum for et katolsk kirkekor.

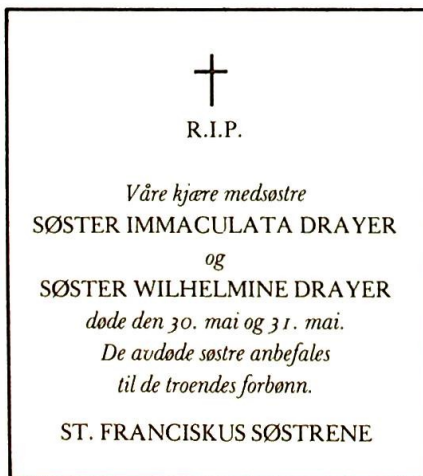
Limadokumentet

Slutt-dokumentet fra Faith and Order's konferanse i Lima, Peru i januar 1982 foreligger nå i norsk utgave, under tittelen «Dåp, nattverd og embete.»

Siden konferansen i Lima ifjor vinter har det vært brukt meget sterke ord om hvor epokegjørende dette økumeniske dokument er. Siden starten i 1927 er knapt noe økumenisk dokument blitt tillagt så stor vekt av kommisjonen selv ifølge Luthersk Kirketidende.

Katolsk-luthersk gruppe drøftar embetet

(Kirke-Aktuelt) Den katolsk-lutherske samtalegruppa i Noreg, som i fjor vår kom med fråsegna «Nattverden - Herrens måltid», er no i gang med å drøfte kva som sameiner og skiljer i forståinga av preste-embetet. Sentrale punkt her er rettferdiggeringslæra, synet på mennesket, tilhøvet mellom Heilaganden og kyrkja, tilhøvet mellom embetsberaren og kyrkjelyden, og det som vert kalla ordinasjonen sin sakramentalitet. Nattverdsfråsegna er no spreidd i meir enn 300 eksemplar på norsk og meir enn 50 på tysk, mellom



Romersk-katolsk og ortodoks teologi på fellesplan

Lederen for det katolske byrå i Niedersachsen, Nicolaus Wyrwoll, har iflg. KNA uttalt at skillet mellom den romersk-katolske og de ortodokse kirker ikke så meget er av teologisk som av historisk art.

anna til Vatikanet og Det Lutherske Verdsforbundet.

Katolsk-luthersk fråsegn om Luther

(Kirke-Aktuelt) Leiande katolske og lutherske teologar seier at Martin Luther sine ord ikkje kan takast på alvor i dag utan at dei to kyrkjene deira sluttar å polemisere mot kvarandre og tek til å leite etter forsoning. Det gjeng fram av ei fråsegn frå den internasjonale katolsk-lutherske kommisjonen, i høve 500-årsjubileet for Luther.

Fråsegna legg størst vekt på den nye haldninga til Luther som er vaksen fram i Den katolske kyrkja dei siste åra. Det heiter at Luther si oppmoding til kyrkjefornyng og til å sjå den kristne bodskapen med nye augo, i dag må rettast til både Den katolske og dei lutherske kyrkjene.

Fråsegna framstiller den historiske bakgrunnen for splittinga mellom dei to kyrkjene, refererer hovudpunkta hos Luther, men peikar óg på punkt der han kom til kort. Seinare mistolkingar av Luther og tankane hans vert også tekne opp. Kommisjonen er oppnemnd av Vatikanet og Det Lutherske Verdsforbundet.

Kirke - konfrontasjon

I forbindelse med det amerikanske hyrdebrevet mot atomvåpen uttaler kardinal Joseph Ratzinger at Kirken - om nødvendig (og det blir understreket: «i en nødsituasjon») - må kunne ta en konfrontasjon for å forsvare troen og menneskerettighetene.

«Amnesty International»



Verdensomspennende reaksjoner

Menneskerettighetsarbeidere verden over ble sjokkert over å høre om Marianella Garcia Villas voldsomme død i mars. Som medstifter og leder for den salvadoreanske menneskerettighetskommisjonen hadde hun nære kontakter blant annet til Amnesty International, som nå har krevd at det blir nedsatt en uavhengig granskningskommisjon for å undersøke drapet.

Marianelle Garcia Villas gjestet også flere ganger Norge, senest høsten 1982. Reaksjonen over drapet ble meget sterk, også i vårt land, og både de politiske partiene og det norske menneskerettighetsutvalget reagerte sterkt. Det samme gjorde LO og Mellomkirkelig råd for Den nor-

Medarbeider i Kirkens nødhjelp ennå i fengsel i El, Salvador

Bergen (NØP) Doktor Angel Ibarra, - en av de tre medarbeiderne i Kirkens Nødhjelp som ble fengslet etter at de hadde hatt besøk fra Norge, - sitter ennå i fengsel. Han er nå overflyttet til et statsfengsel i Mayona som skal være noe bedre enn politiarresten der han tidligere var plassert.

ske kirke, og partilederne på Stortinget, med unntak av Fremskrittspartiet, gikk straks ut med et krav at utenlandsk støtte til myndighetene i El Salvador snarest burde opphøre.

Ny organisasjon for menneskerettane i den arabiske verda

Ein ny organisasjon til forsvar for menneskerettane har sett dagens lys i Paris. Denne gang er det ein organisasjon som konsentrerer arbeidet til araberverda.

Initiativtakarane representerar forskjellige araberland og er uavhengig av eitkvart regime og politiske parti i sine respektive land.

Medmennesker forsvinner

Etter opplysninger fra «Amnesty International» er en million mennesker forsvunnet i løpet av få år. Særlig har dette skjedd i Latin-Amerika, i Afrika og i Cambodia. ●

For mange fremstår tolvhundretallet med sin mektige skolastikk og ikke mindre mektige katedraler som middelalderens høydepunkt. Andre, som f.eks. Maria-Madeleine Davy, har imidlertid villet bryte en lanse for ellevehundretallet, da kirkens lære ennå ikke var intellektualisert og tilptasset den skolastiske drakt.

Veien til indre visdom

Hvilket århundre som bør betegnes som den kristne sivilisasjons høydepunkt kan man diskutere. Mange vil vel mene at det var tolvhundretallet med den gotiske kunst, grunnleggelsen av universiteter, skolastikken og tiggerordnene. Andre gir ellevehundretallet prisen, nettopp fordi alt dette ennå ikke var kommet; de romanske kirkene var preget av kontemplativ stillhet, kirkespillene tok form og ridderdiktingen blomstret.

Mystikkens århundre

I klostrene studerte man, ved siden av Bibelen og kirkefedrene også antikkens forfattere og de frie vitenskaper, så meget mer som inkvisisjonens herjinger ennå ikke var begynt. Men fremfor alt: den kristne teologien - eller, som man like gjerne sa, filosofien - sto ennå i den ubrutte arv fra kirkens enhetstid da lyset ikke minst kom fra øst. Denne teologi hadde ett eneste mål: å vise mennesket veien til Gud og til det fullkomne liv. Den ble jordsmonn for mystikken, og ellevehundretallet var et mystikkens århundre. Da teologien senere - i og med skolastikken - ble en vitenskap, mistet den sin åndelige gehalt,

Fredagsfaste?

En av de ledende liberale katolske aviser i USA, «National Catholic Reporter», ønsker å gjeninnføre en «fastedag» på fredagene, - som en viktig symbolsk handling.

teologene opphørte å være åndens menn og ble bare lærde.

Den som hevder dette, er middelalder-historikeren Marie-Madeleine Davy, som i mange verk har dokumentert seg som kjenner av nettopp ellevehundretallets teologi og filosofi. Hun har blant annet oversatt og kommentert Bernard av Clairvaux skrifter og også viet andre mystikere interesse. Det siste hun har gitt ut, er en bok om en samtidig, benediktinermunken Henri Le Saux, som ble eremitt i India, der han døde for noen år siden. - Det arbeid jeg her skal referere til, har tittelen «Initiation médiévale», med undertittel «La philosophie au douzième siècle».

«Kristus-filosofien»

Det er en lærd, men ikke vanskelig tilgjengelig fremstilling av den før-skolastiske kristne filosofi eller, som M-M. Davy heller sier, Kristus-filosofien. At hun heller anvender denne betegnelsen enn ordet teologi, beror på at hovedvekten legges på visdommen, - filosofi betyr jo venn av visdom - et bibelsk begrep av sentral betydning for den klassiske måten å lese og studere de hellige skrifter på. Kristus er den

Skriftemålet - noe å glede seg over

Nå har jeg hørt det igjen. På nytt brast det ut av en av mine bekjente: «Så lykkelige dere er, dere katolikker - som har skriftemålet!»

Jeg vet aldri hva jeg skal svare når folk uttaler seg slik. For er vi så lykkelige over skriftemålet? Og bør jeg avsløre at det slett ikke er det som de andre tror: en dyptgå-

ende, utredende psykoanalyse? Men noe som - i de fleste tilfelle - er feid unna på fem minutter. Med ganske vanlige ord fra prestens side og en avsluttende formaning om - som bot - å lese fem Fadervår og fem Hill deg Maria. Hvorpå man forlater skriftestolen i glad forvissning om at skulle man dø i løpet

av de nærmeste minutter, da ville man komme direkte til himmelen. For nå er man jo ren som den hviteste engel, i det minste noen øyeblikk..... står det å lese i «Katolsk kyrkotidning».



Ikke bare Bibelen er den kristne visdomselskers bok, men også naturen kan åpne veien til kunnskap om Gud. Naturen taler om Gud, og det er nødvendig å iakttå naturen for å lytte til Guds eget språk.

Fredssymbol

Guvernøren i delstaten New York, USA, har proklamert fjerde oktober som offisiell helligdag for St. Franciskus. I motiveringen heter det bl.a. at «St. Franciskus er et symbol for freden, og hans forståelse av mennesket i Guds bilde, hans selvpoffrelse og hans kjærlighet til de fattige har gjennom mange hundre år gitt inspirasjon til millioner av mennesker.

FIDES

10

sanne Filosof, den som alle visdomsveier til slutt leder fram til.

Den filosofi som hersker i ellevehundretallets klosterskoler, har sine røtter fremfor alt i Bibelen, dernest i det tidligste munke-vesen i ørkenen, men også i den greske kultur og i Roma. Bokens første del gjør rede for denne bakgrunn og konsentrerer seg om de viktigste lærere: Philon, som personifiserer møtet mellom jødedom og gresk filosofi, Clemens av Alexandria, Gregorius av Nyssa og de skrifter som tilskrives Dionysios «Areopagita». Av de latinske fedre nevnes to: Augustin og Gregor den store.

Til tross for at Augustin er en dyp mystiker, lysende veltalende og en klar stilist, kan hans innflytelse likevel oppfattes som nærmest katastrofal for den vesterlandske kristenhet, sier M-M Davy. Han sår frøet både til det juridiske preg i den katolske kirke og til en analytisk intellektualisme som sprenger teologiens harmoniske syntese. Han stiller kontemplasjon mot handling, han betoner syndefallet og forløsnings-aspektet i Kristi frelseverk.

«Med Augustin og hans smak for intellektuell spekula-

Med bibler bak jernteppet

Nærmere en million bibler og nytestamenter er blitt sendt, - lovlig og ulovlig - til Sovjetunionen, Kina og andre kommunistland av «Misjon bak jernteppet». I tillegg kommer en

sjon kan man tale om en overgang fra åndens primat i oldkirken til en psykologiserende religiøsitet... I de vestlige land kommer påskejubelen til å fly bort som en trekkfugl og gi plass for en viss pessimisme. Vesten kommer til å feste sin oppmerksomhet mer ved Kristi kors enn ved hans herlighet.»

Bibelen i sentrum

Det drama M-M Davy skildrer, er motsetningen i kirken - og dermed i den vestlige kristne kultur - mellom på den ene side den vitenskapelig rettede teologi og på den annen side den kontemplative visdomstradisjon fra Bibelen og kirkefedrene, særlig de greske. Det er denne visdomstradisjon hun erklærer sin kjærlighet, og hun skildrer den på en måte som vitner om ikke bare omfattende kunnskaper, men også personlig engasjement, og trolig også erfaring.

Kristus-filosofien, klosterteologi konsentrerer hele sitt studium om Bibelen. Alle andre kunnskaper innhentes bare for bedre å belyse det ene nødvendige: å finne veien til Gud. Dette underviser Bibelen om, men på forskjellige måter og på ulike nivåer. Teksten har

million utdrag fra Bibelen og andre religiøse skrifter.

«Misjon bak jernteppet» har også i høy grad støttet evangeliseringsarbeidet via radio. For tiden finansierer organisasjonen elleve ukentlige radioprogrammer, seks på russisk, to til Ukraina, ett til Albania og to til Kina.

Nytt fra Den norske kirke



ikke bare én betydning, den bokstavelig-historiske, men også andre som krever dypere innsikt og flittig betraktning: den allegoriske, den moralske og den mystiske betydning ligger som årer av dyrebart mineral under overflaten og venter på en utvinning som koster møysommelig strev men gir rik lønn.

Naturens og hjertets bok

Men ikke bare Bibelen er den kristne visdomselskers bok, også naturen kan åpne veien til kunnskap om Gud. Naturen taler om Gud: «hver skapning er egentlig en teofani» - en åpenbaring av Gud -, og det er derfor nødvendig å iakttå naturen for å lytte til Guds eget språk. Munkene bygger også sine klostre på naturskjønne

Mediene vil ikke Kirken vel

Jeg har en følelse av at mediene ikke vil kirken vel, sa biskop Georg Hille på et møte om Kirken og media som den kirkelige organisasjonen Forum X arrangerte i Oslo nylig.

Hovedstadspressen, NRK unntatt de religiøse avdelinger og lederspaltene i lokalpressen, har en kritisk, aggressiv og forutinntatt holdning til Kirken. I disse mediene er det en underliggende tendens til bare å lete opp

det som ikke er bra i Kirken. Gjennom slike stadige drypp blir kirke og kristendom mistenkeliggjort og isolert fra folket, sa Hille.

Hamar-biskopen mente at lokalpressen i sine reportasjer derimot er forbausende velvillig og samarbeidsvillig i forholdet til Kirken, selv om det ofte skorter på sakkunnskapen. Den kristelige presse og de religiøse avdelingene i NRK er positiv og velinformert i sine kirkereportasjer,

steder for å fremme en slik kontemplasjon, som kan utvides til kosmiske perspektiv. Også i denne sammenheng kan vi ha anledning til å interessere oss for denne middelalder-religiositet. Til det kristne Vestens unnlattelses-synder hører jo - fra gammelt av - mangelen på en teologi hvor ikke bare mennesket, men hele skaperverket har sin plass i Guds økonomi. Ellevehundretalls-nonnen Hildegard av Bingen kunne kanskje bli en miljøteologiens kirkelærer.

Ordets bok, naturens bok - Skaperen har gitt mennesket en tredje veiviser: hjertets bok. I dypet av sitt vesen bærer mennesket Guds bildet, gitt i skapelsen, og for å kjenne Gud må mennesket lære å kjenne seg selv. Dette klassiske «kjenn deg selv» har i kristen sammenheng ofte kommet til å bety det samme som å kjenne sin synd og skyld, og denne beske ærlighet hører med i bildet, men enda viktigere er det å få innsikt i sin egen verdighet som Guds avbilde. Hele det kristne liv går ut på å nå denne Gudslighet som mennesket er skapt til, og teologiens mening og funksjon er å vise veien mot dette målet. Det dreier seg da om kunnskap, men fremfor

alt om den erfaring som bare kan vinnes gjennom kontemplasjon. For en slik teologi er tanke og liv uatskillelige.

Askese nødvendig

Når man leser denne boken, kan man konstatere i hvor høy grad denne Kristusfilosofi stemmer over ens med de store utenomkristne visdomstradisjoner som alle viser veien innover til sjelens dyp, der den guddommelige røsten taler. Hjelpemidlet på veien er også stort sett det samme i alle tradisjoner: en intellektets og følelsens askese som skal gjøre mennesket mottakelig for åndens liv og for den erfaring som forvandler alt. En slik tankegang får også støtte hos Clemens av Alexandria, som eksempelvis betraktet den greske visdom som en vei til Kristus, analog om enn ikke likeverdige med hva loven var for jødene.

Ellevehundretallets åndelige historie kan forstås og tolkes slik M.-M. Davy har gjort fordi vi i dag kjenner fasiten og opplever følgene. Teologiens forvandling fra kontemplasjon til vitenskap innebar en dramatisk sprekning av en religiøs enhet, og det som inntraff på slutten av ellevehundretallet, berører oss fremdeles. ●

Å VÆRE KONVERTITT

Når man blir opptatt i den katolske kirke, må man prøve å stå støtt på jorden og kike inn i himmelen med øyne og fornuft. Ingen sentimentalitet der, nei.

Likeoverfor troende venner gjelder det å stå til ansvar for dårlige paver for fem hundre år siden, for inkvisisjonen, for krigen i Irland og for at man tenner for mange lys for Maria. Det blir litt stressende i begynnelsen. Siden venner man seg til det.

Å tro på Kristus er heltidsjobb, enten man er katolikk eller protestant. Forskjellen er bare den at moderkirken har ett enhellig Credo - trosbekjennelse - d.v.s. at alle prester sier det samme om læren. Det gjør en mindre forvirret. Og langsomt begynner man å innse hvor besværlig det er å forandre på seg selv.

*Hervor Söderberg
i Katolsk kyrkotidning*



R.I.P.

*Vår kjære medsøster
SØSTER LUCIA VAN KESTEREN
døde den 1. august.
Den avdøde søster anbefales
til de troendes forbønn.*

ST. FRANCISKUS SØSTRENE

Hilde E. Rud

På ferietur i Yorkshire

Gjennom en rekke engelske serier i norsk og svensk fjernsyn i senere år har vi møtt folk og landskap i Nord-England. Mange husker nok «The Yorkshire Dales», serien om dyrlegene og deres fribente venner. Lysten til å se og oppleve steder jeg hadde møtt på skjermen fikk meg til å legge en ferietur til nettopp denne delen av England. Ikke bare for å oppsøke nåtidens, men også fortidens Yorkshire, - en fortid som er rik på minnesmerker, og som vi nordboere har en ikke liten del i.

Først noen dager i Liverpool: byen med mange slumstrøk, en utdødd og spøkelsesaktig havn og desillusjonerte mennesker, et resultat av enorm arbeidsløshet. Da var det velgjørende å sette kurs for York. Å kjøre gjennom de store industribyene i «The Black Country» — og deretter mot slettelandet i Sør-Yorkshire, er bokstavelig talt å komme fra tåken ut i solskinn: Røken og skodden som har innhyllet landskap og byer i industriområdet, er totalt forsvunnet. Dette er det grønne og landlige England.

York - en by med gammel historie

Snart får man i det fjerne øye på de to høye firkantede tårnene på «Yorkminsteren».

York er en ærverdig by med en historie som går tilbake til romertiden. Som så mange andre europeiske byer der romerne hersket, var også York, eller Eboracum som den da het, opprinnelig et viktig militært senter. I middelalderen ble byen et kirkelig midtpunkt i Nord-England, samtidig som den utviklet seg til en viktig handelsby. Preget av handelsby har den bevart til vår tid, men heldigvis fri for fabrikkpiper og industrirøk. Det er karakteristisk for denne gamle, forfinede by at den største bedriften - Rowntree Mackintosh - produserer drops og sjokolade!

Middelalderpreget har denne byen bevart fremfor andre i England. Kommer man kjørende med bil, passerer man først den «nyere» de-

Frimerker fra Vatikanet

(Cath. Herald) I forbindelse med den store utstilling av kunstsatter fra Vatikanet (utstillingen er for tiden på rundtur i USA), har Vatikanets postvesen gitt ut en frimerkeserie nr. 2. Man regner med at tredje serie av minne-frimerkene vil komme før jul i år.



len som vesentlig består av hus fra det attende og nittende århundre. Plutselig dukker en middelaldersk bymur opp og ser ut til å stenge all videre ferdsel. Bymuren ble oppført i det trettende århundre, men er i usedvanlig god stand, takket være solid restaurering. Det er innenfor disse murene en finner den middelalderske bykjernen. Man må ikke gå glipp av en spasertur på muren, selv om en rundtur tar bortimot to timer. Her ovenfra har man en praktfull utsikt over både det moderne og det middelalderske York. Imidlertid en liten advarsel til folk med høydeskrek: Mange steder mangler rekkverk, og ned til gatenivået kan det være fra fem til åtte meter.

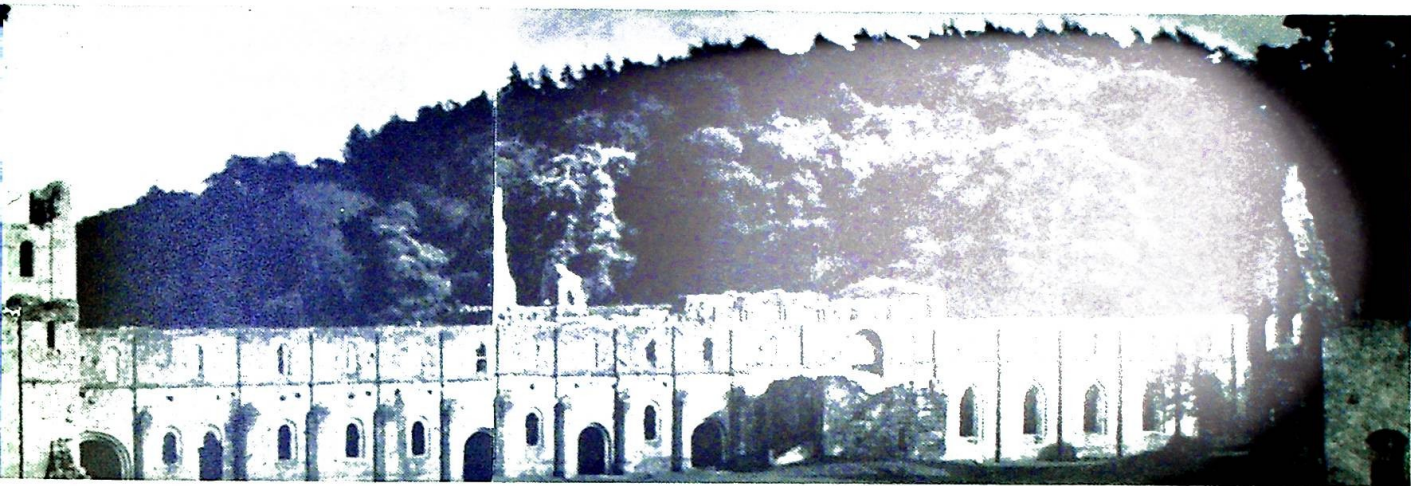
Etter å ha vandret på bymuren går jeg ned ved et tårn i

Nonne hedret av Paven

(Aftenposten) En katolsk nonne, som oppkalte sin stiftelse «St. Olaf» som takk for den hjelp hun bl.a. mottok fra Norge ble saligkåret av pave Johannes Paul II under hans opphold i Polen. Den polsk-fødte Mor Ursula viet sitt liv til utdanning av fattig ungdom, og utførte endel av sitt arbeide i Skandinavia.

St. Maximilian Kolbe

Den Hellige Stol har offentliggjort et pavelig dekret av 25. mars i år der det fastsettes at feiringen av St. Maximilian Kolbe (14. august) skal utvides til å gjelde hele den universelle Kirke, som obligatorisk minnedag.



nærheten av domkirken. Det er søndag, og mange strømmer til kirken for å være tilstede ved aftensangen. «Minsteren» dominerer bybildet. Nesten alle steder ser vi tårnene på denne største gotiske katedralen i England. Vi går opp den brede trappen, inn gjennom en av portalene, og det kolossale kirkerummet åpner seg. Spissbuene trekker blikket oppad, og gjennom glassmaleriene - noen av de fineste i Storbritannia - skinner sollyset i mange fasetter. Å sitte og lytte til den vakre salmesangen, - så typisk for gudstjenesten i «Church of England» - gjør godt for både kropp og sjel.

Alt tidlig i kristen middelalder ble naturlig nok det romerske Eboracum sentrum for misjonsvirksomheten i Nord-

England. Domkirken kalles ikke bare katedral, men også «minster»: i ordet «minster» ligger det at kirken ble sentrum for misjonsarbeid og kirkelig administrasjon. Det har vært flere «minstere», men den nåværende ble påbegynt i 1220 og fullført vel to hundre år senere.

Den hellige Margaret av York

De dagene jeg var i York, hadde jeg Sigrid Undset som reisefølge: flere ganger konsulterte jeg hennes gripende essay om *Margaret Clitherow*. Det var vel få katolikker utenfor De britiske øyer som i 1970 registrerte at et nytt navn ble føyet til helgenkalenderen - Margaret av York. Denne kvinnen som levde under Elizabeth I,

sluttet seg til den gamle tro. Katolske prester som hun skjulte i sitt hjem, leste messen for Margaret og andre trosfeller i York. Mer av politiske enn av religiøse grunner var Elizabeth en streng protestant som forfulgte sine katolske undersåtter. Blant de katolikker som måtte bøte med livet under hennes regjeringstid, var Margaret Clitherow: I 1586 led hun martyrdøden på en grusom måte. Den katolske kirke i England arbeidet i lang tid for å få henne kanonisert.

Margaret og hennes familie bodde i håndverkeren «The Shambles» - en trang gate som har bevart sitt middelalderpreg helt opp til vår tid. Også i dag er den en livlig forretningsgate med butikker i nesten hvert hus. Men ett skiller seg ut: her er ingen forretning,

Ny dominikanerleder til høsten

Domünikanerordenen velger sin nye generalmagister i september. Den nåværende leder, Vincent de Cousnogle, besøkte Norge i sommer. Domünikanergeneralen har en funksjonstid på ni år.

Sveitsiske evangelister på villspor

(NØP/KIPA) Sammen med en rekke kjente amerikanske evangelister, blant dem Billy Graham, har evangelister i Sveits uforbeholdent gitt sin støtte til general Rios Montt som overtok makten i Guatemala for et år siden.

Støtten til den tidligere predikanten grunnis både ut fra USA's sikkerhetspolitikk og at «kristne har et direkte engasjement i Guatemala gjennom vår bror i Kristus, Efraim Rios Montt», som det heter i en uttalelse.

I synet på Montt's regime blir det ikke tatt hensyn til at det ennå ikke er slutt på massakrering av sivile. Angrepene mot indianer-befolkningen er blitt trappet opp og mer enn 12 000 personer ble drept ifor.

14

men et lite katolsk kapell til minne om Margaret av York. Her var det hun bodde, og her har mang en katolsk messe blitt lest. «The Shambles» er ikke den eneste middelaldergate i York, mange av dem har endelsen «gate», så en skandinav føler seg nesten hjemme. Det er virkelig den skandinaviske betydningen av ordet (og ikke det engelske ordet for port). Dette - i likhet med andre ord som «dale» og «by» vitner om den nordiske innflytelsen under vikingetiden. - I Coppergate, midt i det gamle sentrum, har man i noen år drevet arkeologiske utgravninger og funnet en mengde gjenstander av skandinavisk og anglo-skandinavisk opprinnelse.

Ruiner fra middelalderen

Neste stopp i Yorkshire var landsbyen Helmsey i utkanten av North York Moors. Kartet viser at denne markedsbyen ikke ligger langt fra *Rievaulx Abbey*: ruinene av et cistercienserkloster fra det tolvte århundre. Dette klosteret ble i Nord-England moderkloster for Bernhard av Clairvaux' reformbevegelse. - På et veiskilt står navnet *Rievaulx Abbey*, og vi tar av fra hovedveien. Etter

karret å dømme skulle det ikke dreie seg om mange kilometre. Men etterhvert blir jeg utålmodig - klosteret er ikke å se i den frodige dalen. Brått rundt en sving oppdager vi kirkeruiner, de største kirkeruiner jeg noensinne har sett. Synet virker helt overveldende. En god del av den gotiske klosterkirkens murer er bevart, og med litt fantasi er det ikke vanskelig å forestille seg hvordan den har sett ut på ellevehundretallet.

Når man vandrer rundt i ruinene, - som har dimensjoner av en liten landsby, - blir man minnet om hvilket stort foretagende eller bedrift et kloster representerte i middelalderen. Det var ikke bare det åndelige munkene skulle befatte seg med, mange verdslige gjøremål var tillagt et kloster. *Rievaulx Abbey* er ikke det eneste i Yorkshire. Her er flere kjente klosterruiner, blant annet *Fountains Abbey*, også et cistercienserkloster. Under reformasjonstiden, særlig under Henrik VIII, ble klostrene utsatt for plyndring og hærverk. Derfor de mange ruiner.

Vårt neste mål er Whitby - den hellige Hildas by. Turen dit går gjennom typisk Yorkshire landskap, som skifter fra grønne enger med beitende

kyr til lyngkledd heier, hvor sauene er enerådende. Heiene kan minne om norsk høyfjell, der vinden får godt tak, fordi vegetasjonen er sparsom. I dalbunnen ligger landsbyene med hus av gråhvit sten. Oppover veggene slynger det seg klatreroser, og i havene vokser meterhøye rhododendronbusker.

Whitby er en liten fiske- og havneby. På en høyde ut mot havet reiser det seg en kirkeruin: *Whitby Abbey*. Dette klosteret, grunnlagt av abbedisse Hilda omkring 660, ble et senter for lærdom og fromhetsliv i den anglo-saksiske perioden. På grunn av sin fromhet ble Hilda - snart etter sin død - æret som helgen. Klosteret ligger værhardt til: det er ikke bare menneskelig hærverk, men også vær og vind som har tæret på bygningene.

Det påstås at yorkshireboeren - til forskjell fra andre engelskmenn - er litt mutt og uvennlig. I nabodistriktet Lancashire sies det at når du uventet kommer på besøk, sier folk til deg: «Do you want a cup of tea?» Men dukker du opp hos en yorkshire-boer, blir du møtt med: «You have already had your tea, I suppose». - Det er nok onde tunger som har villet sverte yorkshireboeren.

Aage Hauken

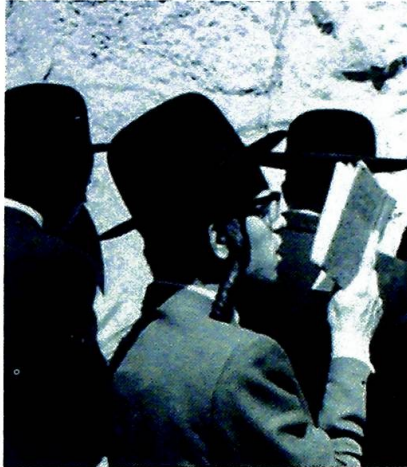
Jesus fra Nasaret - hva vet vi om ham?

Joseph A. Fitzmyer S.J. besvarer aktuelle spørsmål om den historiske Jesus

«Magasin» er et dansk katolsk tidsskrift som utkommer seks ganger i året - på Niels Steensens Forlag - og som «beskæftiger sig med nyere kristen tænkning og udvikling indenfor kirken og samfundet.» Altså nok et tegn på at Kirken i våre naboland er langt rikere på publikasjoner enn her hjemme. Et dobbeltnummer, 4-5, 1981, bør omtales også i norsk sammenheng, fordi det med fordel og stort utbytte burde kunne anvendes også hos oss.

Kateketisk formål

'Hvad ved vi om Kristus' er titte-len. Innholdet er ganske enkelt en oversettelse av J.A. Fitzmyers artikkel 'Jesus the Lord', fra 1978, opprinnelig en del av en 'Pastoral Guide to the Bible', men også utgitt som eget hefte eller bok på flere språk. Når en artikkel av denne art er så anvendbar, og endatil har funnet veien til det skandinaviske marked, er det naturligvis fordi forfatteren er en meget kjent og aktet katolsk bibelteolog. J.A. Fitzmyer er et av de virkelig store navn på katolsk bibelvitenskapelig front. Han er verd å lytte til, og denne gang er han tilgjengelig for det brede publikum, ikke bare for spesialister, fordi artikkelen er skrevet med tanke på kateketiske formål,



og burde kunne imøtekomme et stort behov både hos voksne og ungdom.

«Hvad ved vi om Kristus» er skrevet som svar på 16 aktuelle spørsmål om den historiske Jesus og om troen på ham som Kristus (Messias, «den salvede»). Formen er altså meget publikumsvennlig, - spørsmålene er av en art de fleste ville ha stilt seg selv eller andre en eller annen gang i sitt voksne kristne liv. Dersom man ikke har gjort det, er det på høy tid å gjøre det, og da får foreliggende hefte økt aktualitet.

Kristus - Kirkens Herre

For ikke å avfeie Fitzmyer og den rosverdige danske redaksjon med pene ord og vakker omtale, skal vi i det følgende gå inn på spørsmålene og de

svar pateren gir. Dette i håp om å vekke leserens interesse for saken. Saken gjelder nemlig kristendommens grunnlegger, hva vi vet om ham, hva vi tror vi vet om ham, hva vi tror uten å vite. Forholdet mellom Jesus og Kristus, Kristus og kristendommen er det alltid viktig å besinne seg på for kristne, fordi Kirken er ikke Kristus. Kirkens Herre er uendelig meget større enn hva menneskene måtte gjøre ham til. Kirken skal være et «tegn» på Kristus, hans sakrament i verden. Kristus er Kirkens Herre, det er vi som er tjenerne.

Et tegn på at han overgår vår forstand og unnslipper detaljanalyse, er at vi vet så lite om ham. Det vi kan iakta, er en mektig personlig impuls som har satt igang den kristne bevegelse i verden, den som fortsetter i den kristne kirke. Vi iakttar den hos de første kristne mer enn hos Jesus selv. At Jesus selv og troen på ham som Kristus ikke kan være et fantasiprodukt i apostlenes sinn, skulle Kirken være et tydelig bevis på. Men bevisets art er at det fungerer som et «tegn», peker bort fra seg selv og hen mot ham som er større enn Kirken.

Jesus - en utypisk jøde

De to første spørsmålene gjelder evangeliernes natur, dvs. den type informasjon vi står overfor: Hva forteller kildene oss, sett fra en kritisk synsvinkel, og hva forteller de ikke. På en side sammenfatter Fitzmyer det som er den historiske rammen om Jesu liv. De av oss som tar evangeliene for biografier, vil her få seg en kald, men nyttig dusj.

Spørsmål 3-6 er et forsøk på å redegjøre for hva Jesu forkynnelse gikk ut på. Jesus forkynnte Gud og Guds rike, kirken forkynner Jesus som Kristus. Forskjellen er tydelig. Men det er også sammenhengen mellom de to. Det er jøden Jesus vi her møter, ikke de kristne. Men jøden Jesus er en utypisk jøde som sprenger de sosiale og teologiske kategorier som stod til hans rådighet i det palestinske samfunn i det første århundre. Derfor leder slike spørsmål oss over til kristne anliggender.

Men før forfatteren gir seg i kast med disse, gjenstår en del historiske spørsmål. Det første av dem (nummer 7) angår nettopp Jesus og jødene, eller rettere sagt: kirken og jødene. Fitzmyer understreker at his-

«Luther-håndboken»

(NØP/LWI) Den tyske utgaven av «Luther-håndbok 1983» er nå gjort ferdig fra Informasjonsavdelingen i Det lutherske ver-

densforbund. Håndboken er på 140 sider og har blant annet et eget kapittel om verdensforbundets historie, oppbygning og formålsparagraf. Håndboken er en solid støtte for alle som nå tar del i forberedelsene til den sjuende generalforsamling som skal finne sted i Budapest i juli/august neste år.

torisk vitenskap umuliggjør tendensen til å gi jødene en kollektiv og vedvarende skyld for henrettelsen av Jesus.

Spørsmål 8 tar opp det viktige faktum at Det nye testamente ikke inneholder én lære om Jesus som Kristus, men flere. Vi har med dette beveget oss over fra historiske til teologiske anliggender. Kirken har kanonisert en pluralitet av teologier, akkurat som den har kanonisert fire Jesus-bilder, fire teologiske portretter av ham. I utgangspunktet er kirkens liv og lære derfor ikke «fundamentalistisk», bokstavtro, i en naiv forstand.

Kirkens tro og tanke har fra starten av hatt et personlig, lokalt og mangfoldig preg. Jesu opphøyelse i oppstandelsen ble derfor forstått på mange forskjellige måter, med det resultat at det er helt umulig å tale om én nytestamentlig teologi eller kristologi. Tolkningen av Kristus beveger seg frem og tilbake: Fra oppstandelsens midtpunkt teologiserer man Jesu fødsel og barndom såvel som Jesu gjenkomst.

Kirkens tro og Jesu selvbevissthet

Som del av denne diskusjonen om tolkningen av Jesus som

Kristus er det at pateren behandler de meget interessante spørsmål som angår jomfrufødselen, Jesu «brødre og søstre», oppstandelsen, himmelfarten. Han behandler dem etter de historiske spørsmålene og som del av de teologiske, fordi det er høyst teologisk, altså fortolkende og ikke bare beskrivende språk vi her står overfor.

Ord som «jomfrufødsel», «oppstandelse», «himmelfart» er tydelig teologiske ord. Men er de bare det? Dekker de ikke samtidig historiske realiteter? Hva er forholdet mellom begivenhetene det dreier seg om og tolkningene kirken har gitt dem? Svaret er at Skriften ikke gir muligheter for enkle historiske svar på slike spørsmål. Dertil er den teologiske tolkningen for gjennomført i tekstene, og for divergerende.

Det vi møter er kirkens tro. Den som vil gå ut over dette og begi seg inn i de historiske problemer som ligger bak slike trosdokumenter, vil finne god hjelp hos Fitzmyer.

Det samme gjelder de resterende spørsmål, om Jesu selvbevissthet, titler som «Messias», «Kristus», «Menneskesønnen», «Guds sønn», osv. Dette er ord vi er så vant med at vi tror vi forstår dem, fordi vi

Katolsk ungdomssenter i Roma

(KIPA) For en tid siden innviet pave Johannes Paul II det internasjonale ungdomssenter «San Lorenzo» i Roma. Senteret ligger like ved St. Peters-plassen og er bygget omkring den nesten glemte kirken «San Lorenzo in Piscibus» fra ellevehundre-tallet. Kirken er viet den berømte romerske diakon som led martyrdøden i år 258.

Ortodoks erkebiskop på Norges-besøk

(CNJ) Etter 20 år fikk de ortodokse kristne i Norge besøk av sin erkebiskop, H. H. Georg. Erkebiskopen er overhode for femti kirkesokn og åtti prester og diakoner over hele Vesteuropa. I Norge er det for tiden cirka to tusen ortodokse kristne, og deres samlingssted for gudstjeneste er i krypten til Majorstuen kirke i Oslo.



kjenner ordlyden så godt. At sannheten er atskillig mer komplisert, vil snart vise seg for den som går problematikken nærmere etter i sømmene.

Viktige spørsmål

Sett under ett er dette nummeret av «Magasin» uunnværlig for dem som ønsker å nærme seg troen og Skriften på en ref-

lekterende, voksen og kritisk måte. Dens plass burde være selvskreven i undervisnings-sammenheng. Ingen kan lenger regne seg selv for å være et «opplyst» eller «utdannet» menneske dersom han eller hun ikke kjenner til de spørsmålene som her stilles.

De er blant de mest diskuterte blant kristne i den moderne verden. Kunnskap om

troen er mangelvare nummer én blant kristne, viser det seg igjen og igjen. Forsøk på å bøte på mangelen burde derfor mottas med takk.

Publikasjoner av denne art har utelukkende et pastoralt siktepunkt: Ønsket om å vokse sammen i troen, ønsket om å vokse sammen i forståelsen av troen. Og da kommer Skriften i første rekke. Den utgjør de første kristnes trosvitnesbyrd og er av Kirken blitt satt som norm for all senere kristentro. Det skulle følgelig være et hovedanliggende for kristne å lære dette trosvitnesbyrdet å kjenne. Det kan bare berike og styrke moderne menneskers søken etter svar.

Tro og liv uløselig forbundet

Intellektuelt sett er det både viktig og interessant at forholdet mellom spørsmål og svar i åndsvitenskapene ikke er av en så enkel natur som i andre vitenskapsgrener. Dette er bare en fordel for den som spør, for slik må det nødvendigvis være. Tro og liv hører så uløselig sammen at «statiske» svar på vitale, dynamiske spørsmål vil kunne virke stagnerende. Heri ligger hele teologiens utfordring som vitenskapsgren.

Å få et bevisst og reflek-

Hilsen til kong Olav

Til kongens 80-årsdag sendte Norges tre katolske biskoper denne hilsen:

«På vegne av samtlige katolske kristne i Norge ønsker vi ledere av landets tre stift å lykønske vår Konge hjerteligst med 80-årsdagen.

Vi ber Gud gi Deres Majestet fortsatt god helse og å velsigne Deres videre virke til beste for land og folk.»

18

rende forhold til sin tro er i første omgang å lære seg til å leve med spørsmål. Møtet med det menneskelige språks muligheter og begrensninger er kanskje forvirrende i første omgang. Men i annen omgang vil det virke befriende og befestende.

At dette også gjelder Jesus fra Nasaret skulle egentlig si seg selv. Den dag vi tror at vi kjenner ham, «kan» ham så å si, risikerer vi å bli ferdige med ham. Det evige menneske, Kirkens Herre, er en ny utfordring for hver ny tid, for enhver ny generasjon kristne.

Joseph A. Fitsmyer S.J.
Niels Steensens Forlag,
København.

HVAD VED VI OM KRISTUS
16 aktuelle spørsmål om
nytestamentlig kristologi.



R.I.P.

Våre kjære

SØSTER SERAPHIA DAMROT
døde på Grefsen, den 16.06.83 i en alder
av 74 år, etter 52 års klosterliv.

Vi anbefaler vår avdøde medsøster
til de troendes forbønn.

ST. JOSEPHSØSTRENE

Og kong Olav takket biskop Gran med disse ord:

«Jeg vil gjerne gjennom Dem, herr Biskop, få sende min varme takk for de vennlige lykønskninger som jeg har hatt den glede å motta fra landets katolske kristne i anledning av min 80-års fødselsdag.»

Lourdes

Siden en februar dag i 1858 har millioner av mennesker gått i prosesjon til dette berømte valfartsstedet. Nå er det ikke bare et lite kapell der, men tre store kirker. I 1959 ble det bygget en stor underjordisk basilika med plass til tjue tusen personer, forteller det finske «Fides».

Biskop Gerh. Goebel: Pater Huijbregts in memoriam

Minneordene over pater Huijbregts vil jeg gjerne begynne med å sitere Yves de Monteheull: «Guds rike betyr for det enkelte menneske konkret å svare på Guds personlige kall. Det betyr å svare et personlig «ja» til Guds vilje som er forskjellig for det enkelte menneske etter de forskjellige forhold. . . Vi er alle kalt til Jesu etterfølgelse uten å kjenne veien på forhånd. Vi må leve med den indre uro som nok kjenner retningen med vårt liv, men det er en uro som gir fred og gjør oss våkne og åpne overfor Guds vilje, som litt etter litt åpenbarer seg for oss. Og Guds forventning til oss kan vokse med tiden. Det eneste middel til å erkjenne hva Gud vil med oss, er nettopp å elske denne Guds vilje.»

Den 18. juni svarte pater Huijbregts for siste gang på Guds kall, og sa sitt «adsum» — her er jeg. Hans vei i Kristi etterfølgelse har fått sin fullendelse i døden i et liv med den oppstandne Herre selv. Dette er vår tro.

Pater Wout Huijbregts ble født i Tilburg i Holland den 23.7.1915. Tolv år gammel begynte han i misjonsskolen St. Antonius i Kaatsheuvel hos misjonærene til den Hellige Familie. Etter sitt år som novise i nettopp dette ordenssamfunn avla han i Goirle-Nieuwerk sine løfter i 1934. Sine filosofiske og teologiske studier gjennomførte han i Oudemborsch. Her ble han også presteviet i 1939.

Hans virke som prest skulle egentlig være i Indonesia, krigen hindret ham i det. Han fortsatte i steden med teologiske og kirkerettslige studier fra 1941—43. Fra 1944—46 holdt han filosofiske forelesninger i Newkerk. Den 10. oktober 1946 kom p. Huijbregts til Nord-Norge. Her har han i 16 år vært lærer og leder for den katolske skolen i Tromsø. 1951—52 var han den første sokneprest i Bodø og var med å bygge opp menigheten der. Fra 1965—70 var han sokneprest i Tromsø og 1970—72 var han sokneprest i Hammerfest.

Efter et slagtilfelle i fjor lå han lenge bevisstløs på sykehuset i Hammerfest. Efter et tre-måneders opphold der ble han forflyttet til det pleiehjem i Helswijk hvor Gud kalte ham til seg i morgentimene lørdag den 18.6.83.

Hele p. Huijbregts liv var kjenetegnet av en dyp tro og en overnaturlig innstilling og et ydmykt forhold overfor Guds vilje. Guds vilje var den ledende rettesnor for hans liv. Denne Guds vilje så han konkretisert i Guds ord og sine foresattes disposisjoner. For ham var det et klart Guds kall han møtte, da han istedenfor å reise til sine medbrødre i Indonesia, — reiste opp til det høye nord, — til Tromsø. «Det er ikke tallet som betyr noe, men kontakten med menneskene», sa p. Huijbregts en gang. P. Huijbregts hadde god kontakt med menneskene. Han

Aimee Wedset med i katolsk verdensunion

Verdensunionen for Katolske Kvinneorganisasjoner (WUCWO), som har 111 medlem-organisasjoner i 62 land, holdt sin verdenskongress i Canada nylig.

Formannen i Norges Katolske Kvinneforbund, Aimee Wedset, ble valgt inn i verdensstyret som eneste skandinaver. Som ny president ble valgt Ellinor Elizabeth Aitken, Canada. Tema for studiedagene var kvinner, identitet, utvikling og nytt samfunn.

Den nye St. Svithun i Stavanger

19

gjorde alt for å bli kjent med det land og folk hvor han hadde sitt virke. Nord-Norge ble hans andre hjemland som han elsket. Det var ikke først og fremst fjell og sjø han var blitt glad i, men menneskene. Å få formidlet Guds visdom til alle og særlig til dem som var betrodd hans prestelige omsorg, var hans streben. P. Huijbregts kunne lytte. Dette å kunne lytte er en viktig oppgave i en prests liv. P. Huijbregts var en god tilhører som nøye vurderte det som ble sagt.

P. Huijbregts trivdes blant mennesker og i fellesskap med mennesker. Han hadde valgt klosterlivets fellesskap. Gud satte ham på post hundrevis av kilometer borte fra sine medbrødre. Styrke fant han i bønn, og avslapning og nye krefter i en god bok eller ved å lytte til klassisk musikk. Vi får håpe at han som var så glad i å lytte til mennesker, må få lytte til de himmelske toner.

Ved pater Huijbregts sykdom og bortgang er tallet på prestene i Nord-Norge ytterligere blitt redusert, men vi håper å ha vunnet en talsmann mere som taler Nord-Norges sak for Guds trone.

Fred være med hans minne.



Bildet over viser den nye St. Svithun kirke i Stavanger som ble innviet 11. juni i år. Førstemanuensis Thomas Thiis-Evensen har vært ansvarlig arkitekt. Kirkeanlegget utmerker seg ikke minst ved sin klare symbolikk, og bør bli et reisemål for alle som besøker Stavanger, katolikk eller ei. Menigheten og byen har fått et nytt kunstverk å ta vare på.

Kirkebygget og høyalteret ble vigslet av biskop John Willem Grøn, assistert av biskop Gerhard Schwenzer og sogneprest Alex Kons, samt flere prester fra den katolske kirke i Norge. Til stede var også domprosten i Stavanger, ordføreren i Stavanger og biskop Lunde fra Den norske kirke. Dessverre hadde ikke mgr. Anton Kötter fra Tyskland anled-

ning til å delta i høytideligheten.

Biskop Grans Tale er gjengitt i St. Olav's sommernummer. Av biskop Lundes hilsen bør understrekes hans omtale av det bedrede økumeniske klima mellom kirkesamfunnene etter Det annet Vatikan-konsil. Lima-erklæringen viser at det er mulig å nå svært langt i samtalene, når all god vilje legges til fra begge hold.

Selve vigslingen var en opplevelse. En deltaker sa etterpå: «Nå har jeg fått oppleve at en kirke er blitt til ved en vigsling av noe som ikke var en kirke!»

s.A.

Abraham, Isak og apologien

Det er kanskje en besynderlig overskrift. Men så er det også en besynderlig historie. Ser du ikke fader Abraham som sammen med sin hjertens kjære sønn, Isak, vandrer taus oppover mot Moria berg for der å bli stilt overfor historiens mest absurde imperativ? Side om side rusler de, faren tankefull og alvorlig, sønnen glad og tilfreds. Man bør såmenn lese Første Mosebok kap. 22 på nytt.

Teksten er egentlig en faste-tekst. Den får sin forklaring i Hebreerbrevet. Jeg skal her avstå både fra tekstutleggelse og forsøk på å forklare forskjellen på lov og evangelium. Det hører med til allmenndannelsen i kristendom.

I steden vil jeg vandre litt sammen med Abraham og prøve å formulere noen av de tanker som ikke kan ha vært den begavede patriark helt fremmed.

Det siste året har jeg på en måte vært på vandring mot mitt eget Moria berg. Med årene kommer man til valg og avgjørelser som er så vanskelige at ingen løsning synes rettferdig. Det har vært slitsomt, ja iblant har jeg vært utmattet. Stilt overfor et ekte dilemma, kan et uunngåelig valg fortone seg absurd.

Nok om det. Hjelpen kom fra aldeles uventet hold! På min vandring, vekselvis i bønn og forbitret harme, ser jeg en pusling av en skikkelse som sitter på en stein i veikanten og dupper i varmen under sin vidbremmede hatt. På hans gullknappede spasérstokk kan jeg lese inngravert med sirlige, små bokstaver: «Søren Kierkegaard. Troens Ridder.»

Hans kostyme er meningsløst. Aldeles ikke egnet til bestigning av Moria berg. Og han har det heller ikke særlig travelt i Abrahams fotspor. Hans reisemotto er åpenbart å skynde seg langsomt. Forøvrig skal denne sønn av en hosekremmer ha ord på seg for å reise incognito, under navn som Victor Eremita, Climacus etc. I øyeblikket kaller han seg Johannes de Silentio, det er

kun hans absurde spaserstokk som avslører ham.

Vi kommer i samtale. Han viser meg noen notater han har gjort. «Av Frygt og Bæven», står det. Et slags essay om Abrahams løsningsmuligheter.

Vil du lese?

«Og Gud fristede Abraham og sagde til ham, tag Isaak, Din eneste Søn, som Du elsker, og gaae hen i det Land Morija og offer ham der til et Brændoffer paa et Bjerg, som jeg vil vise Dig.»

Det var en aarle Morgen, Abraham stod tidlig op, han lod Æslerne sadle, forlod sit Paulun, og Isaak med ham, men Sara saae ud ad Vinduet efter dem, ned gennem Dalen, indtil hun ikke saae dem mere. De red tause i 3 Dage, paa den 4de Dags Morgen sagde Abraham end ikke et Ord, men opløftede Øiet og

Katolsk Melodi Grand Prix

Roma (KIPA) For første gang skal det arrangeres et katolsk melodi «Grand Prix» i Roma. Det pastorale senter «Corda Cordis» står bak arrangementet som er kommet i stand i anledning av Det hellige år. Det er en konkurranse for kristne sanger som ikke tidligere har vært offentliggjort. Tema for sangene skal være Kristi oppstandelse, og en ekspert-jury vil finne fram til de beste bidra-

gene som skal fremføres i finalen i Roma 30. oktober. Finalistene, det være seg tekstforfatter, komponist og utøver, får gratis reise til Vatikanet i forbindelse med konkurransen, og overskuddet av platesalget skal gå til et velledig formål.

Konkurransen har vakt stor interesse i kirkelige kretser. F.eks. har Polens primas, kardinal Jozef Glemp, uttalt at en slik idé ikke bare skal gripes, men bakkes kraftig opp.

saae Morijabjerget i det Fjerne.

Han lod Drengene tilbake og gikk ene med Isaak ved Haanden op til Bjerget. Men Abraham sagde til sig selv: «Jeg vil dog ikke dølgje for Isaak, hvorhen denne Gang fører ham.» Han stod stille, han lagde sin Haand paa Isaaks Hoved til en Velsignelse, og Isaak bøiede sig for at modtage den. Og Abrahams Aasyn var Faderlighed, hans Blik var mildt, hans Tale formanende. Men Isaak kunde ikke forstaae ham, hans Sjæl kunde ikke opløstes; han omfattede Abrahams Knæ, han bønfuldt ved hans Fod, han bad for sit unge Liv, for sin skjønne Forhaabning, han mindede om Glæden i Abrahams Huus, han mindede om Sorgen og Eensomheden.

Da reiste Abraham Drengen op og gikk med ham ved sin Haand, og hans Ord var fulde af Trøst og Formaning. Men Isaak kunde ikke forstaae ham. Han besteg Morijabjerget, men Isaak forstod ham ikke. Da vendte han sig bort et Øieblik fra ham, men da Isaak anden Gang saae Abrahams Aasyn, da var det forandret, hans Blik var vildt, hans Skikkelse var Rædsel.

Han greb Isaak i Brystet, kastede ham til Jorden og sagde: «Dumme Dreng, troer Du jeg er Din Fader? Jeg er en Afgudsdyrker. Troer Du det er Guds Befaling? Nei det er min Lyst.» Da skjælvede Isaak og raabte i sin Angst: «Gud i Himlene forbarm Dig over mig, Abrahams Gud for-

barm Dig over mig, har jeg ingen Fader paa Jorden, saa vær Du min Fader!» Men Abraham sagde ved sig selv: «Herre i Himlene, jeg takker Dig; det er dog bedre at han troer, jeg er et Umenneske, end at han skulde tabe Troen paa Dig.»

Naar Barnet skal vænnes fra, da sværter Moderen sit Bryst, det var jo og Synd, at Brystet skulde see lifligt ud, naar Barnet ikke maa faae det. Saae troer Barnet, at Brystet har forandret sig, men Moderen hun er den samme, hendes Blik er kjærligt og ømt som altid. Held den, der ikke behøvede forførdeligere Midler for at vænne Barnet fra!

(Av Frygt og Bæven, Dialektisk Lyrik)
Med kristendommen forholder det seg så at det gjelder min evige salighet.

Det gjelder ikke å finne en rimelig løsning som kan aksepteres av flest mulig. Og det gjelder ikke en hensiktsmessig livsanskuelse som skal forsvares. Det gjelder heller ikke 99% helhjertethet pluss 1% rimelighet.

Derfor kan man aldri vende hjem fra Moria berg og forklare Guds imperativ som rimelig. Ei heller kan apologien gjøre kristendommen mer tiltalende. På sitt beste kan apologien innlede troens prosess, og apologetene kan forsvare troen dens frihet til å ytre seg. Men å forsøke å vise

kristendommens ufarlighet, som man i sin tid forsøkte overfor de romerske makthavere, er like absurd som kristendommen selv.

Abraham hadde trolig en mengde alternativer som han undersøkte med sin tanke og i sitt hjerte på sin tause vandring, noen av dem er endog rimelige. Den aller rimeligste løsningen ville være å bygge Herren et stort alter som kunne stå der synlig i årtusener som et vitnesbyrd for tvilende etterkommere som møysommelig på sine knær skulle komme hit opp. Ja selv Johannes og Kristus og hin enkelte kunne trenge forvissningen om dette monument. Slik ble det ikke.

La oss tenke oss: I faste og stille samtale forberedte de seg. Og far innviet sønn i alle de storverk Herren hadde gjort. Og alle andre var forlengst ridd ut av syne så de to kunne være alene. Og ingen andre enn Isak skulle få være med og løfte steinene til alteret på plass og legge veden til rette. Et stort og flammende bål skulle det bli, ja en mektig varde som lyste om natten og sendte opp en røyksøyle om dagen, like til himmelen — så alt folket skulle se det.

Kirken vokser i India

(KIPA) I perioden 71-81 er antallet katolikker i India steget med ca. sytten prosent og er nå oppe i mellom ti og elleve millioner. Til den latinske ritus hører ca. åtte millioner, mens den malabariske ritus omfatter snaut

to og en halv million, resten de orientalske riter.

Det er i alt godt og vel elleve tusen indiske prester innenfor sjelesorg, karitativt arbeid, utviklingshjelp og skolevesen. Dertil kommer over åtte hundre utenlandske prester og godt og vel to tusen indiske ordensbrødre. Enn videre førtifem tusen indiske søstre, tolv hundre utenlandske søstre og ca. tjuefem tusen kateketer.

Biskop ber om rettferdig valg (NØP) I et brev til de nigerianske myndigheter har den katolske biskop av Markurdi i Nigeria krevd at årets valg må avholdes fritt og rettferdig. I sitt hyrdebrev sier biskopen at dersom det ble valgt en «god» regjering, ville dette minske gapet mellom rike og fattige i landet. Biskopen appellerte til alle kristne politikere om å gå foran med et godt eksempel.



Vår reisende Pave

(Cath. Press) Johannes Paul II skal besøke Kanada i september neste år, etter opplysninger fra den kanadiske bispekonferanse i Toronto.

Anerkjennelse til NKKF

Formannen for legmannsrådet i Tromsø stift, Helmut Krane, har sendt en hilsen til Norges Katolske Kvinneforbund for å uttrykke «takknemlighet og anerkjennelse

overfor den mangfoldige, positive innsats NKKF gjør. NKKF synes å være våken for problemer av lokal, nasjonal og internasjonal art, og er i stand til ikke bare å uttrykke sin tjenestevillighet i ord, men også å formidle sin nestekjærlighet gjennom praktisk handling.»

NKKF-nytt

Og aldri hadde far og sønn følt slik gjensidig stolthet som da Abraham sendte Isak bort i kjerret for å hente den store væren som hang fast etter hornene. Og i vår tenkte bibelhistorie ble væren ofret som Herren hadde sagt. Siden vendte de hjem, og Isak levde lykkelig resten av sitt liv, og tenkte ofte på det han hadde opplevd på Moria berg.

Men fra den dag ble Abraham gammel. Han kunne aldri glemme hva Gud egentlig hadde sagt ham: «Ta Isak, din eneste sønn, som du er så glad i, og dra til Moria-landet! Der skal du ofre ham som brennoffer på et av fjellene som jeg vil vise deg!» Dette krav hadde han unndratt seg å gjennomføre fullt ut. Abrahams øye ble fordunklet, han så ikke gleden mere. Han hadde sviktet menneskeheten. Han hadde veket unna det absurde. Han hadde sviktet i det avgjørende øyeblikk.

I ett eneste sekund konsentres evigheten i det eksistensielle valgøyeblikk. Mennesket blir en syntese av tid og evighet. Dette betyr ikke en dialektisk syntese av godt og ondt, eller en syntese av et himmelsk og et jordisk vesen. Men det betyr at den enkelte bærer i

seg evighetens kvalitet i øyeblikket.

Om Kirken unnlater å forkynde det utfordrende paradoks og blir til et borgerlig system — eller en sosial samværsform, så har den sviktet sin oppgave. Da blir Korset et samlingsymbol og ikke en redningsplanke.

Kirkens kraft i verden ligger ikke i det kollektive stemmetall, og den seirer ikke ved kirkeråd og bispemøter. Men dens kraft ligger i enkeltmenneskets inderlighet i opplevelsen av evighetens kvalitet, og den seirer ved Kristus i oppstandelsens øyeblikk.

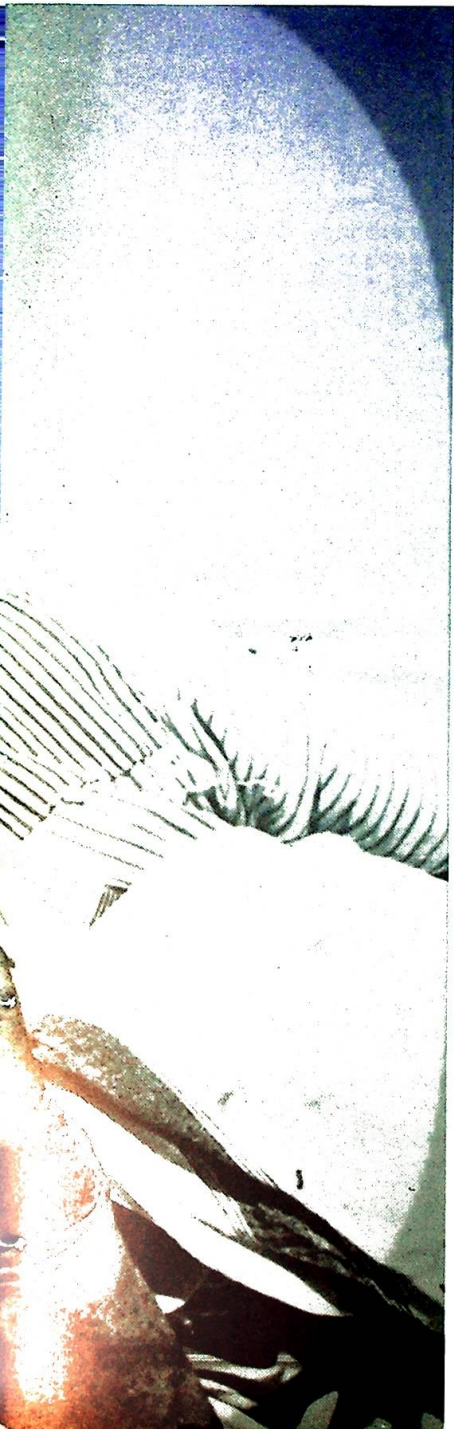
Så gled deg da menneske! ●

Norgesvennen Norbert Relles er død

Fra Luxemburg har vi i juni mottatt budskapet om at pastor Norbert Relles er gått bort i en alder av 70 år. Han var en stor venn av Norge og stiftet i 50-årene organisasjonen «Amis de la Norvège». Særlig i fanatiseringen av Mariaholm nedla pastor Relles et stort arbeid.

Norsk tilvekst hos fransiskanerne

Lørdag 3. september kl. 12 avlegger Bjarne Falkanger sine endelige klosterløfter som fransiskaner. Høytideligheten finner sted i St. Hallvard kirke, Oslo. Etter messen er alle invitert til en sammenkomst i menighetslokalet.



Liturgisk kalender

AUGUST

28. *22. alm. søndag*
Jesu Sirak 3, 19-21.30-31.
Hebr. 12, 18-19.22-24a.
Lk. 14, 1.7-14.
(Augustin, biskop og kirkelærer,
feires ikke).
29. Johannes Døperens martyrium.
Jer. 1, 17-19. Mk. 6, 17-29.
30. Ferial. 1.Tess. 5, 1-6,9-11.
Lk. 4, 31-37.
31. Ferial. Kol. 1, 1-8. Lk. 4, 38-44.

SEPTEMBER

1. Ferial. Kol. 1, 9-14. Lk. 5, 1-11.
2. Ferial. Kol. 1, 15-20. Lk. 5, 33-39.
3. Gregor den Store, pave og kirkelærer. Kol. 1, 21-23.
Lk. 6, 1-5.
4. *23. alm. søndag*
Visd. 9, 13-19.
Filemon 9b-10.12-17.
Lk. 14, 25-33.
5. Ferial. Kol. 1, 24 - 2, 3.
Lk. 6, 6-11.
6. Ferial. Kol. 2, 6-15. Lk. 6, 12-19.
7. Ferial. Kol. 3, 1-11. Lk. 6, 20-26.
8. *Festen for Jomfru Marias fødsel*
Mika 5, 2-5a el. Rom. 8, 28-30.
Mt. 1, 1-16.18-23 (el.18-23).
9. Ferial. 1.Tim. 1, 1-2.12-14.
Lk. 6, 39-42.

10. Ferial el. Marias lørdagsmesse.
1.Tim. 1, 15-17.
Lk. 6, 43-49.
11. *24. alm. søndag*
2.Mos. 32, 7-11.13-14.
1.Tim. 1, 12-17.
Lk. 15, 1-32 (el. 1-10).
12. Ferial. 1.Tim. 2, 1-8. Lk. 7, 1-10.
13. Johannes Kryssostomos, biskop og kirkelærer. 1.Tim. 3, 1-13.
Lk. 7, 11-17.
14. *Korsets opphøyelse*
4.Mos. 21, 4-9.
el. Fil. 2, 6-11.
Joh. 3, 13-17.
15. Den salige Jomfru Marias smerter. Hebr. 5, 7-9.
Joh. 19, 25-27 el. Lk. 2, 33-35.
16. Kornelius, pave, og Kyprian, biskop, martyrer.
1.Tim. 6, 2c-12. Lk. 8, 1-3.
17. Ferial el. Robert Bellarmin, biskop og kirkelærer, el. Marias lørdagsmesse.
1.Tim. 6, 13-16. Lk. 8, 4-15.
18. *25. alm. søndag*
Amos 8, 4-7.
1.Tim. 2, 1-8.
Lk. 16, 1-13 (el. 10-13).

ST. OLAV BOKHANDEL A/S
Akersveien 14, Oslo 1

mandag og fredag 9—16,
tirsd., onsd. og torsd. 9—17,
lørdag 9.30—13.30.
Tlf. (02) 20 72 48.

Er leselysten styrket etter ferien? Her er noen forslag:

Sankta Maria, egypterinnen og Tønneridderen. To middelalderlegender oversatt av Helge Nordahl. Solum 1982, h. kr. 88,—.

Walter Kasper: **Introduktion till den kristna tron.** Fra fr. Haukens anmeldelse i St. Olav nr. 7: . . . en teologs fremstilling av troen, . . . et forsøk fra teologene i vår tid på å meddele tenkning om troen til et bredt publikum . . . Katolska Bokförlaget 1981.

Hannah Hurnaro: **Såsom Hindens Føtter.** Oversatt fra engelsk. Fra forordet: . . . Vad denna bok vill lära ut är, hur man övervinner det onda . . . Stiftelsen Vetekornets Bokförlag 1981, h. kr. 32,50.

Joseph Martos: **Doors to the Sacred.** A Historical Introduction to Sacraments in the Catholic Church. « . . . at once popular and scholarly . . . » Image Books 1982, 536s., h. kr. 101,—.

I serien «A Theology for a New Humanity» er det kommet fem bøker av Juan Luis Segundo S.J.: **The Community called Church / Grace and the Human Condition / Our Idea of God / The Sacraments Today / Evolution and Guilt.** Bøkene kan kjøpes enkeltvis, h. kr. 65,10 pr. stk.

Hvis man ikke har anledning til å komme innom å se på utvalget av bøker, musikk etc. så be om å få tilsendt en litteraturliste og platekassetliste.



A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING: (02) 19 12 00 - SERVICE (02) 19 12 20

Galligani

Med tre forretninger i sentrum:

Vika Terrassen - Stortingsgt. 22 - N. Slottsgt. 25

St. GUDMUNDS LEGAT

til støtte for katolske barns og ungdommers utdanning, i første rekke religionsundervisning, skal utdeles.

Søknader rettes, innen 20. september, til:

**Prioren for Dominkanerne
Posteboks 5036 Maj., Oslo 3**

Det arrangeres week-end med tema

ÅNDELIG FORNYELSE

på Mariaholm Skolesenter 29. sept. — 2. okt.
med deltagere fra Norge, Sverige og Danmark.

Både prester, søstre og legfolk er
hjertelig velkommen!

Interesserte kan henvende seg direkte til Mariaholm.

Tlf. (02) 81 97 50.

THRONSEN & CO. A/S

Boktrykk Offset Repro

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo 1
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Glads vei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

GEORG OG OTTO FOERSTER

Tlf. 21 69 06

BEGRAVELSESBYRÅET

TS Jacobsen a/s

Ullevålevn. 1

TELEFON * 20 79 05

Alltid telefonvakt

Blikk på tiden



Merkesaker og hjertesaker

Søren Kierkegaard så sin samtids usselhet i det at den var «uden Lidenskab». Vi kan se tilbake på en verden som er blitt 128 år eldre enn den Kierkegaard kjente, og når vi gjennom historiebøkene betrakter filosofiens samtid, synes vi kanskje at den rommet mangler som var mer iøynefallende og skjebnesvangre enn mangelen på lidenskap. Historikerne beskjeftiger seg da heller ikke med å måle lidenskabens kvantum og kvalitet i de forskjellige epoker; det faller utenfor såvel metodenes muligheter som nysgjerrighetens grenser. Ikke desto mindre er det altså en historisk kjensgjerning at en av de mest skarptseende og klarttenkende dansker som noensinne har levet, betraktet første halvdel av forrige århundre som en tid uten lidenskap, og opplevde dette som den største ulykke. Filosofen så nemlig i lidenskapen selve livsbetingelsen for sannheten, og når lidenskapen var fraværende, fikk hykleri, løgn og lunkenhet fritt spillerom. Så også i kirken, hvor prestene syntes mer opptatt av å søke embede enn av å søke Guds rike, «(som man jo skal søge først)».

Vi er blitt nokså fremmede for en slik betraktningmåte, som ser årsakene til tidens ulykker og problemer i menneskenes sjeler og hjerter, og gir ånden primat over materien. I vår tid er det til de grader omvendt, ikke bare hos marxistene og sosialdemokratene, som har fått prege historiebøkene og samfunnsdebatten, men like til det ytterste høyre. Når jeg i det hele tatt nevner Kierkegaard, er det for å gi et eksempel på den selvfølghet at en tidsepoke kan bedømmes ut fra så mange slags målestokker. Hos oss er vekten ensidig blitt lagt på fordelingen av samfunns-godene; vi har vel ment at lykken var å finne der. «Gode» er da de land og de

epoker som streber mot sosial likhet, «onde» er de som gir privilegier til enkelte klasser eller grupper. Etter en slik verdiskala er Sverige det beste av alle land, med Norge som en god nummer to. I begge disse land er vi nå blitt så like at dersom vi føler oss utilfreds, kan vi skylde på statsbudsjettet. Samfunns-livet er blitt en konkurranse i hvem som kan sutre inderligst, og utklekke flest krav som de kan «stå på». Alle lider uforskyldt, for alle får mindre enn noen. Hvem har det verst? Slik kommer vi gjennom våre lange vintre.

Så kommer sommeren. Da må kampen om midlene vike for mer ideale merkesaker, og parolene er mange: for fred, fiberkost og bibeltroskap, mot forurensning, undertrykkelse og hvalfangst. Resolusjonene hagler over oss, fulle av idealistiske visjoner av en bedre verden, som imidlertid bare kan bli virkeliggjort under den forutsetning at angjeldende pressgruppe får sine krav innfridd.

Er det så noe galt i å kjempe for det man tror på? Burde ikke en Kirkens mann være den første til å applaudere for all denne idealisme, dette «globale» engasjement? Jo, selsvagt, jeg kritiserer slett ikke de engasjerte, men er kun opptatt av fenomenet som et symptom, et kjennetegn på vår tid. Under overflaten skimter jeg nemlig noe skremmende, som kanskje presten ser klare enn de fleste: Vi er på vei bort fra oss selv, fra de grunnleggende verdier og gleder i livet. Det blir stadig kaldere i våre hjerter og ensommere i våre stuer. Færre og færre opplever virkelig menneskelig nærhet og trygghet — jeg tenker da på den trygghet som ikke lar seg bevilge over sosialbudsjettet. De unge blir mer og mer fremmede overfor sine foreldre, ektefellene overfor hverandre. Kjønnene er i kamp. Besteforeldre, tanter og onkler, fettere og kusiner hører til den fjerne periferi i sørgelig mange familier. Selv vennskapene er blitt flyktigere. Så blir spørsmålet: Hvor skal vi gjøre av vår hjertevarme, vår trang til å vise hengivenhet. Så stort er nemlig mennesket, at også dette er en medfødt trang.

Jeg har en liten mistanke om at all denne glød for merkesaker, alt dette ensidige, nokså abstrakte og til dels fanatiske engasjement, er som et lite plaster på et stort sår, en spinkel bro over en avgrunn av innebrent eller uopplevet hjertevarme. Men den gamle storfamilien var da ingen idyll, vil mange si. Nei slett ikke, livet er ingen idyll. Men den var et holdpunkt, en støtte, en vedvarende mulighet for å gi og motta hjertevarme. Heller krangle med en bror hver dag enn å bli fremmed for ham. — Men hjertevarmen ble holdt innenfor en meget trang sirkel, hevdes det. Langt mer å

foretrekke er «det globale engasjement», som er blitt slikt et ideal i vår tid.

I romanen «Gymnadenia» forsvarer Sigrid Undset fortidens «trange sirkler» for hjertevarme. De ord hun lar unge Paul Selmer uttale, er visst ikke blitt mindre aktuelle 55 år etter at de ble skrevet:

«Det kan godt være de trængte til at utvide cirkelen. Jeg synes bare den cirkelen er ikke blitt gjort større, den er blitt radert væk. Og tilbake er prikken, det lille jeg'et, hjertet som iallfald engang var centrum i en liten kreds og fyldte op med varme indt den. Nu bare stråler den der velsignede hjertevarmen ut i tomrum — folk elsker dit og dal og alverden i almindelighet — og ikke nogen i særdeleshed, ikke slik så de vilde bringe nogen store ofre for noget enkelt menneske. — De prater om oppgaver og mål og hvor lykkelig samfundet skal bli når alle mennesker er av samme mening som de selv og alle elsker alle og snakker esperanto — og hjertene brænder hver for sig selv og varmer op for kråkerne.»

Det er altså ikke min mening å angripe dem som engasjerer seg for saker og meninger, og vil vise sin solidaritet med verdens nød. Jeg stiller bare et forsiktig spørsmål: Kan all denne solidaritet på plakat, alle disse riktige meninger og rettmessige krav, veie opp for det vi mistet da vi i frigjøringens navn brøt de bånd som ifølge naturens lover og Guds bud knyttet oss til våre nærmeste? Kan det egentlig tenkes et bedre og rikere liv enn det som leves innenfor disse bånd, i livsvarig troskap? Det krever lite idag å fri seg fra dem, men spørsmålet er hva vi finner utenfor.

Dersom jeg skulle skrive historiebøker, ville jeg bedømme tidene ut fra hvordan mennesker levde sammen, i familien, i landsbyen, i den nærmeste krets. Det er i dette samliv vi formes, det er der vi lærer den grunnleggende nærhet og hengivenhet mellom mennesker som gjør livet verdt å leve, og som er den eneste virkelige vei til fred, i landsbyen som i verden.

Pater Hilarion